

Lieta C-349/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 29. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)
(Administratīvā pirmās instances tiesa (Imigrācijas un patvēruma
lietu palāta) Apvienotā Karaliste)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 29. jūlijs

Apelācijas sūdzības iesniedzēji:

NB

AB

Atbildētājs:

Secretary of State for the Home Department

Persona, kas iestājusies lietā:

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)

Pamatlietas priekšmets

Lieta attiecas uz apelācijas sūdzību, ko iesnieguši māte (NB) un viņas dēls ar smagu invaliditāti (AB) par *Secretary of State for the Home Department* (Iekšlietu ministrijas valsts sekretārs) (turpmāk tekstā – “Valsts sekretārs”) 2019. gada 3. septembra lēmumu, ar kuru viņiem atteikts piešķirt patvērumu vai humanitāro aizsardzību Apvienotajā Karalistē saskaņā ar attiecīgajiem Apvienotās Karalistes imigrācijas noteikumiem. NB un AB ir bezvalstnieki un Palestīnas bēgļi, kas agrāk dzīvoja *Al Bass* bēgļu nometnē Libānas dienvidos. Šo bēgļu nometni vada Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības un darba aģentūra Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (*UNRWA*), kas sniedz palīdzību un aizsardzību Palestīnas

bēgļiem Gazas joslā, Jordānas Rietumkrastā (ieskaitot Austrumjeruzalemi), Libānā, Jordānijā un Sīrijā. Šobrīd NB atrodas Apvienotajā Karalistē kopā ar savu vīru, KB, un pieciem bērniem (tostarp AB) vecumā no 14 gadiem līdz 7 mēnešiem. AB ir 13 gadu vecs. Visi ģimenes locekļi (izņemot jaunāko bērnu, H, kas piedzima Apvienotajā Karalistē) ir UNRWA reģistrētie Palestīnas bēgļi. 2015. gada septembrī vecāki un tobrīd viņu četri bērni pameta Libānu un devās uz ASV uz vīzas pamata. Vēlāk viņi ieradās Apvienotajā Karalistē 2015. gada 11. oktobrī. Informācija par viņu pagaidu uzturēšanos ASV un ierašanos Apvienotajā Karalistē nav sniegta, kaut arī šķiet, ka ģimene ir samaksājusi kontrabandistiem 10 000 ASV dolāru, lai organizētu viņu braucienu uz ASV un vēlāk uz Apvienoto Karalisti. Galvenais iemesls doties uz Apvienoto Karalisti esot vecāku vēlme nodrošināt, lai viņu dēls ar smagu invaliditāti, AB, varētu saņemt atbilstīgu un piemērotu medicīnisko un izglītības aprūpi savām plašām un īpašajām vajadzībām. 2016. gadā NB vīrs, KB, jau pieprasīja patvērumu Apvienotajā Karalistē sev, NB un viņu tobrīd četriem bērniem kā apgādājamajiem. KB pieprasījums tika noraidīts, jo *First-tier Tribunal* ar 2018. gada 2. oktobra lēmumu atzina par nepatiesu viņu apgalvojumu, kas tobrīd kalpoja par viņa patvēruma pieteikuma pamatojumu, par to, ka viņš tiks pakļauts riskam no *Hezbollah* puses, ja ģimenei būtu jāatgriežas Libānā. Ar šo lēmumu tika arī atzīts, ka AB veselības stāvoklis neatbilst *House of Lords* (pašlaik Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa) 2005. gada sprieduma kritērijiem, saskaņā ar kuriem tiek noteikts, vai patvēruma meklētāja veselības problēmas ir pietiekami smagas, kā rezultātā viņu nedrīkst izraidīt no Apvienotās Karalistes. Pēc šī *First-tier Tribunal* lēmuma, 2019. gada martā NB un AB advokāti ieteica viņiem iesniegt patvēruma pieteikumu savā vārdā. Pirms 2019. gada 3. septembra lēmuma par atteikumu pieņemšanas valsts sekretārs, atbildot uz papildu faktiem, ko iesniedza NB un AB advokāti, atzīmēja, ka, kaut arī Libānā pastāv diskriminācija pret palestīniešiem ar invaliditāti, apstākļi NB un jo īpaši AB gadījumā nav uzskatāmi par vajāšanu, smagu kaitējumu vai sliktu izturēšanos vai arī par viņu Eiropas cilvēktiesību konvencijas 8. panta noteikto tiesību nesamērīgu ierobežošanu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Šīs lietas galvenais jautājums ir par to, vai NB un AB (un arī citiem ģimenes locekļiem) ir tiesisks pamats, kas viņiem ļautu palikt Apvienotajā Karalistē. Viņu gadījums ir atkarīgs no 1951. gada ANO Ženēvas konvencijas par bēgļa statusu pamatnoteikuma (1. panta D punkts) un Padomes Direktīvas 2004/83/EK (2004. gada 29. aprīlis) par minimālajiem standartiem un statusu, lai trešo valstu pilsoņus vai bezvalstniekus atzītu par bēgļiem vai personām, kam kādā citā veidā vajadzīga starptautiska aizsardzība, un par sniegtās aizsardzības apjomu (turpmāk tekstā – “Atzīšanas direktīva” vai “AD”) 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās

aizsardzības saturu (turpmāk tekstā – “Atzīšanas direktīvas pārstrādāta versija”) identiski formulētā 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta precīzas nozīmes.

Konvencijas par bēgļa statusu 1. panta D punktā ir noteikts:

“Šī Konvencija neattiecas uz personām, kas pašreiz saņem aizsardzību vai palīdzību no citām Apvienoto Nāciju struktūrām, izņemot Apvienoto Nāciju Augstākā Komisāra pārvaldi bēgļu jautājumos.

Ja personām šāda aizsardzības vai palīdzība ir pārtraukta jebkādu iemeslu dēļ un ja pēc Apvienoto Nāciju Ģenerālās Asamblejas rezolūcijām to stāvoklis nav īpaši noteikts, tām *ipso facto* jābauda šīs Konvencijas labvēlība”.

Atzīšanas direktīvas un Atzīšanas direktīvas pārstrādātas versijas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir līdzīgs Konvencijas par bēgļa statusu 1. panta D punktam un tā formulējums ir šāds:

“Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas atzīti par bēgļiem, ja:

a) uz viņu attiecas Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta darbības joma, kas attiecas uz aizsardzību vai palīdzību, ko sniedz Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūras vai aģentūras, izņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos. Ja šāda aizsardzība vai palīdzība jebkādu iemeslu dēļ izbeigta, līdz galam nenokārtojot šādu personu stāvokli saskaņā ar attiecīgajām Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas rezolūcijām, minētās personas paša šā fakta dēļ ir tiesīgas gūt labumu no šīs direktīvas”.

Valsts sekretārs apgalvo, ka uz visiem ģimenes locekļiem, izņemot 7 mēnešu vecu bērnu, H, joprojām attiecoties aizsardzība vai palīdzība no UNRWA puses, kas ir ANO struktūra vai aģentūra, izņemot ANO Augsto komisāru bēgļu jautājumos, Konvencijas par bēgļa statusu 1. panta D punkta pirmās daļas/Atzīšanas direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, un ka šāda aizsardzība vai palīdzība neesot izbeigta šo tiesību normu izpratnē. *First-tier Tribunal*, izmantojot ļoti plašu un specializētu dokumentāciju, ir izanalizējusi attiecīgo valsts, Eiropas Cilvēktiesību tiesas un Savienības judikatūru (it īpaši Tiesas 2012. gada 19. decembra spriedumu lietā C-364/11, *El Kott* u.c.) un padziļināti pārbaudījusi Palestīnas bēgļu stāvokli Libānā, kā arī iespējas saņemt medicīnisko palīdzību un izglītību *Al Bass* bēgļu nometnē tādiem bērniem ar smagu invaliditāti kā AB.

Iesniedzējtiesa arī iezīmē kopumā drūmu ainu, kas raksturo Palestīnas bēgļu stāvokli Libānas nometnēs. Nometnes ir pārpildītas un tajos dažreiz notiek vardarbība. Tā kā palestīnieši nav Libānas pilsoņi, viņi ir izslēgti no Libānas veselības un izglītības sistēmām un sastopas ar būtiskiem šķēršļiem darba meklēšanā. Kā rezultātā un ņemot vērā arī ekonomiskās situācijas pasliktināšanos Libānā pēdējo gadu laikā, palestīniešu kopiena saskaras ar pastāvīgu sociālekonomisko atstumšanu.

Prejudiciālie jautājumi

“Vērtējot, vai *UNRWA* ir beigusi sniegt aizsardzību vai palīdzību *UNRWA* reģistrētajiem Palestīnas bezvalstniekiem AD 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma izpratnē saistībā ar invalīdiem piešķiramo palīdzību, [uzdodami šādi jautājumi]:

1. Vai vērtējums ir tīri vēsturisks uzdevums, kura ietvaros būtu jāpārbauda apstākļi, kas, kā teikts, likuši pieteikuma iesniedzējam pamest *UNRWA* darbības teritoriju, tajā brīdī, kad viņš to izdarīja, vai tas ir arī *ex nunc* perspektīvs vērtējums par to, vai pieteikuma iesniedzējs var izmantot šādu aizsardzību vai palīdzību šobrīd?
2. Ja atbilde uz 1. jautājumu ir tāda, ka vērtējums ietver perspektīvu vērtējumu, vai būtu likumīgi pēc analogijas atsaukties uz 11. panta noteikumu par izbeigšanu tādējādi, ka, ja pieteikuma iesniedzējs vēsturiski var pierādīt attaisnojošu iemeslu, kādēļ viņš ir pametis *UNRWA* teritoriju, tad dalībvalstij ir pienākums pierādīt, ka šāds iemesls vairs nepastāv?
3. Lai noskaidrotu, vai pastāv objektīvi attaisnojoši iemesli šādas personas izbraukšanai, kas saistīti ar *UNRWA* aizsardzības vai palīdzības sniegšanu, vai ir jāpierāda, ka *UNRWA* vai valsts, kurā tā darbojas, ir tīši nodarījusi kaitējumu vai liegusi palīdzību (noteiktu darbību vai bezdarbības dēļ)?
4. Vai ir jāņem vērā palīdzība, ko šādām personām sniedz tādi pilsoniskās sabiedrības dalībnieki kā nevalstiskās organizācijas?”

Atbilstošās starptautisko tiesību normas

1951. gada ANO Ženēvas konvencijas par bēgļa statusu (turpmāk tekstā – “Konvencija par bēgļa statusu”), jo īpaši 1. panta D punkts.

UNHCR Vadlīnijas par starptautisko aizsardzību Nr. 13, 2017. gada decembris, par Konvencijas par bēgļa statusu 1. panta D punkta piemērojamību Palestīnas bēgļiem.

Eiropas Cilvēktiesību konvencija, jo īpaši 3. un 8. pants

Savienības tiesību normas un judikatūra

Padomes Direktīva 2004/83/EK (2004. gada 29. aprīlis) par minimālajiem standartiem un statusu, lai trešo valstu pilsoņus vai bezvalstniekus atzītu par bēgļiem vai personām, kam kādā citā veidā vajadzīga starptautiska aizsardzība, un par sniegtās aizsardzības apjomu (turpmāk tekstā – “Atzīšanas direktīva” vai “AD”) (OV 2004, L 304, 12. lpp.), it īpaši 12. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (turpmāk tekstā – “Atzīšanas direktīvas pārstrādāta versija”) (OV 2011, L 337, 9. lpp.).

Spriedums, 2012. gada 19. decembris, *El Kott* u.c. (C-364/11, EU:C:2012:826), it īpaši 51., 52., 58., 61., 76. punkts un rezolutīvā daļa.

Spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:584), it īpaši 134. punkts, un ģenerālvokāta Paolo Mengoci [*Paolo Mengozzi*] secinājumi, it īpaši 39. un 45. punkts.

Spriedums, 2018. gada 24. aprīlis, *MP/Secretary of State for the Home Department* (C-353/16, EU:C:2018:276), it īpaši 57. punkts.

Spriedums, 2010. gada 2. marts, *Abdulla* u.c. (C-175/08, C-176/08, C-178/08 un C-179/08, EU:C:2010:105), 66. un 69. punkts.

Spriedums, 2013. gada 7. novembris, *X, Y un Z* (C-1992/12 līdz C-201/12, EU:C:2013:720), 63. un 72. punkts.

Spriedums, 2014. gada 18. decembris, *M'Bodj* (C-542/13, EU:C:2014:2452).

Spriedums, 2010. gada 17. jūnijs, *Bolbol* (C-31/09, EU:C:2010:351).

Atbilstošās valsts tiesību normas

The Refugee or Person in Need of International Protection (Qualification) Regulations 2006 (2006. gada Starptautiskās aizsardzības noteikumi par bēgļiem vai personām, kam nepieciešama aizsardzība) un *Immigration Rules* (Imigrācijas noteikumi) (2006. gada noteikumi). Ar šiem tiesību aktiem ir ieviesta Direktīva 2004/83 un tiek regulēta bēgļa statusa piešķiršana Apvienotajā Karalistē.

Atsauces tiek plaši izdarītas arī uz dažādiem *Home Office* (Iekšlietu ministrija) dokumentiem, jo īpaši uz Informatīvo pārskatu par Libānu (2018. gada jūnijs), kurā ir sniegta detalizēta informācija par valsti, ko izmanto politikas veidotāji un lēmumu pieņēmēji, saskaroties ar īpašiem aizsardzības veidiem un jautājumiem cilvēktiesību jomā.

Pamatlietas dalībnieku galvenie argumenti

- 1 NB un AB advokāti būtībā apgalvo, ka iespējas saņemt medicīnisko palīdzību un izglītību *Al Bass* bēgļu nometnē esot pilnībā nepietiekamas, lai nodrošinātu AB ļoti specializētu aprūpi, kas viņam nepieciešama. Saskaņā ar AB vecāku teikto

viņš saņēma fizioterapiju divas reizes nedēļā; to organizēja viena no nometnē strādājošajām labdarības organizācijām. Izņemot īpašu ķirurģisku iejaukšanos, nekādu citu medicīnisko palīdzību Libānā AB neesot saņēmis. Personai, kas atrodas AB situācijā, nebija iespējams piekļūt normālai izglītībai. Valsts sekretārs nepiekrīt argumentam par to, ka iespējas saņemt medicīnisko palīdzību un izglītību nometnē ir pilnībā nepietiekamas. Iesniedzējtiesa pārbauda abu lietas dalībnieku pierādījumus. Tā atsaucas uz ziņojumu, ko 2019. gada decembrī sagatavoja neatkarīgs sociālais darbinieks. Šajā ziņojumā ir uzsvērts ievērojams progress, ko AB sasniedzis, sākot no brīža, kad viņš sāka apmeklēt Anglijā specializētu skolu 11-19 gadu veciem bērniem ar smagām un dziļām mācīšanās grūtībām. Saskaņā ar šo ziņojumu AB sasniegtais progress esot pozitīvi ietekmējis visu ģimeni. Ziņojumā ir norādīts, ka šī pozitīvā ietekme tiktu pilnībā zaudēta, ja AB un viņa ģimenei būtu jāatgriežas Libānā. NB un AB vārdā tiek apgalvots, ka AB stāvokļa ievērojama uzlabošana norādot uz to, ka viņš nesaņēma pienācīgu izglītību Libānā. Iesniedzējtiesa piešķir lielu nozīmi šim ziņojumam.

- 2 Valsts sekretāra advokāts apgalvo, ka *Al Bass* bēgļu nometnē ir struktūra *Early Intervention Centre* (Agrīnas iejaukšanās centrs), kuras darbību nodrošina *Palestinian Women's Humanitarian Organisation* (Palestīnas sieviešu humanitārā organizācija) un kuru finansē labdarības organizācija *Medical Aid for Palestinians* (Medicīniskā palīdzība palestīniešiem). Saskaņā ar informāciju, kas iegūta 2020. gada februārī no *Early Intervention Centre* pārstāvja, šis centrs sniedz pakalpojumus palestīniešu bērniem ar invaliditāti vecumā līdz sešiem gadiem, kaut arī vecākiem bērniem ar smagu invaliditāti uz ierobežotāka pamata ir pieejami pamatpakalpojumi un dažādas specializācijas. Valsts sekretāra advokāts apgalvo, ka pirms pamest Libānu 2015. gada septembrī AB vecāki nemēģināja vērsties *Early Intervention Centre*, lai noskaidrotu, vai centrs varētu sniegt pienācīgu palīdzību AB, kaut gan KB zināja par tā pastāvēšanu, kad apgalvoja, ka tas ir ļoti mazs un pilnībā nepiemērots viņa dēlam, jo tas sniedz palīdzību tikai maziem bērniem. Iesniedzējtiesa atzīst, ka AB vecāki nav pierādījuši, ka ģimenei pamatotu iemeslu dēļ nebija iespējas piekļūt pietiekamai izglītībai un palīdzībai, ko nodrošina tādas nevalstiskas organizācijas kā, piemēram, organizācijas, kas ir atbildīgas par *Early Intervention Centre*.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 3 Iesniedzējtiesa atzīme, ka netiek apstrīdēts, ka NB un AB ietilpst Konvencijas par bēgļa statusu 1. panta D punkta piemērošanas jomā, jo agrāk viņi saņēma aizsardzību vai palīdzību no UNRWA. Kā rezultātā un atbilstoši sprieduma rezolūtvajai daļai lietā C-364/11, *El Kott* u.c., viņiem tiks liegta bēgļiem piešķiramā aizsardzība, ja vien viņi nepierādīs, ka viņi ir pārstājuši saņemt UNRWA aizsardzību vai palīdzību no viņu ietekmes un gribas neatkarīga iemesla vai iemeslu dēļ.
- 4 NB un AB advokāti apgalvo, ka viņiem ir tiesības gūt labumu saskaņā ar 1. panta D punkta otro daļu, jo viņu izbraukšanu no Libānas pamatoja objektīvie iemesli,

kas bija neatkarīgi no viņu ietekmes un gribas, proti, tāpēc, ka “UNRWA nespēj pildīt savas pilnvaras attiecībā uz bērniem ar smagu invaliditāti” un tāpēc, ka AB draudēja (un joprojām draud) “nopietna diskriminācija” viņa invaliditātes dēļ. Valsts sekretāra advokāts uzskata, ka šo viņu argumentu nevarot pieņemt, jo AB saņēma pietiekamu palīdzību attiecībā uz savu invaliditāti, kad dzīvoja Libānā, un arī saņemtu pietiekamu palīdzību pēc atgriešanās Libānā.

- 5 Pirmā problēma, ar kuru saskārusies iesniedzējtiesa šī strīda risināšanā, ir problēma, kuru iesniedzējtiesa sauc par “laika jautājumu”. Nav skaidrības par to, vai piemērojamai pārbaudei ir jābūt tīri vēsturiskai (jeb *ex tunc*), kuras ietvaros tiek pārbaudīti apstākļi, kas lika attiecīgajai personai pamest UNRWA darbības teritoriju, tajā brīdī, kad šī persona to izdarīja, vai arī tā ir pārbaude, kas papildus vai alternatīvi ietver *ex nunc* vērtējumu. Iesniedzējtiesa konstatē, ka attiecīgo tiesību aktu formulējums (“ja šāda aizsardzība vai palīdzība jebkādu iemeslu dēļ izbeigta [...]”; Konvencijas par bēgļa statusu 1. panta D punkta otrā daļa un Atzīšanas direktīvas/Atzīšanas direktīvas pārstrādāta versijas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts) paredz tīri vēsturisku pārbaudi, savukārt daži piemēri no judikatūras paredz *ex nunc* interpretāciju. Tāpat galvenie akadēmiskie pētījumi, kas veikti attiecībā uz 1. panta D punktu, liecina par neskaidrību jautājumā par to, vai pārbaude ir tīri vēsturiska vai *ex nunc* pārbaude, vai arī sava veida kombinācija, kas sevī vieno abas pārbaudes. Ja uzskatītu, ka attiecīgā tiesību norma kategoriski prasa gan *ex nunc*, gan *ex tunc* pārbaudi, tad sekas varētu būt tādas, ka attieksme pret Palestīnas bēgļiem būs stingrāka nekā pret bēgļiem, kas ietilpst Konvencijas par bēgļa statusu 1A panta 2. punkta piemērošanas jomā, jo šiem pēdējiem minētajiem bēgļiem ir jāiziet tikai *ex nunc* pārbaude (skat. spriedumu, 2013. gada 7. novembris, X, Y un Z, C-199/12 līdz C-201/12, EU:C:2013:720, 63. un 72. punkts). NB un AB advokāti uzskata, ka, ja viņi var pierādīt attaisnojošu iemeslu, kādēļ viņi ir pametuši UNRWA darbības teritoriju, tad valstij būs pienākums pierādīt, ka aizsardzība un palīdzība šobrīd ir pieejama. Turklāt, runājot no mērķa un uzdevuma viedokļa, varētu teikt, ka, ja [aizsardzības un palīdzības] izbeigšanas vērtējums tiktu uzskatīts par tīri vēsturisku jautājumu, tas vislabāk atbilstu izpratnei, saskaņā ar kuru Palestīnas bēgļus jau uzskata par bēgļiem. Šajā ziņā viņiem vienkārši būtu jāpierāda izbeigšana izbraukšanas brīdī esošo objektīvo iemeslu dēļ bez nepieciešamības pierādīt arī kaut ko attiecībā uz viņu pašreizējiem apstākļiem, kas radušies pēc izbraukšanas. Neskaidrība šajā jautājumā ir pamats, kādēļ iesniedzējtiesa uzdod pirmos divus jautājumus.

- 6 Otrais jautājums, kas nav skaidrs iesniedzējtiesai, attiecas uz UNRWA piešķirtās aizsardzības vai palīdzības kvalitāti. Ņemot vērā dažādas diskriminācijas formas, ko Libānas iestādes piemēro pret Palestīnas bezvalstniekiem, iesniedzējtiesa konstatē, ka tai ir jāfokussējas uz pašas UNRWA rīcībām. Tā uzskata, ka pavisam neesot skaidrs, ka UNRWA īsteno tīšu politiku, saskaņā ar kuru (noteiktu darbību vai bezdarbības dēļ) tiek liegta palīdzība personām ar invaliditāti. NB un AB advokāti uzskata, ka šajā gadījumā nav nozīmes tam, vai rīcības ir tīšas, jo Atzīšanas direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts atsaucas uz aizsardzību vai palīdzību, kas izbeigta “jebkādu iemeslu dēļ”. Valsts sekretāra advokāts tam nepiekrīt. Iesniedzējtiesa uzskata, ka tam, vai rīcības ir tīšas, var nebūt nozīmes,

tomēr jautājumam par efektivitāti nozīme ir. Atsaucoties uz sprieduma lietā *El Kott* 65. punktu, iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesa skaidri uzskata, ka ir svarīgi apsvērt “aizsardzības vai palīdzības” efektivitāti attiecībā uz to, vai UNRWA spēj garantēt dzīves apstākļus atbilstoši tai uzticētajai misijai. No vienas puses, vismaz var teikt, ka UNRWA nodrošina efektīvu aizsardzību vai palīdzību ģimenei, cenšoties īstenot ar cienīgiem dzīves apstākļiem saistītās garantijas, ja vien jebkādas nepilnības nebija tīšas. Iesniedzējtiesa arī uzskata, ka būtu svarīgi noskaidrot, kā UNRWA spēj darboties attiecīgās valsts (šajā gadījumā – Libānas) plašāka konteksta ietvaros.

- 7 Pēdējais jautājums, par kuru iesniedzējtiesa lūdz paskaidrojumus no Tiesas, attiecas uz pilsoniskās sabiedrības dalībnieku (tādu kā nevalstisko organizāciju) lomu, lai novērtētu UNRWA sniegtās aizsardzības un palīdzības efektivitāti. Iesniedzējtiesa atsaucas uz “milzīgu skaitu pilsoniskās sabiedrības dalībnieku, kas darbojas nometnēs Libānas dienvidos”, ieskaitot labdarības organizāciju, kas finansē *Early Intervention Centre* (Agrīnas iejaukšanās centru) *Al Bass* nometnē. Iesniedzējtiesai nav skaidrs, vai šādu pilsoniskās sabiedrības dalībnieku lomai ir nozīme, lai novērtētu UNRWA aizsardzības un palīdzības efektivitāti. Šī iemesla dēļ tiek uzdots ceturtais jautājums.